

TAUTINIŲ bendrijų 2012 naujienos Nr. 1 (40)

Boburo Ašuralijevu nuotr.

Lietuvos tautinės bendrijos fotografijose. Uzbekė.

Trakuose įamžintas didžio karaimų tautos sūnaus ir pasaulinio garso mokslininko-orientalisto, Karaimų muziejaus įkūrėjo Hadži Seraja Chano Šapšalo atminimas.

p. 8

Netrukus viso pasaulio krikščionys švęs Kristaus prisikėlimo šventę – Velykas. Įvairios tautos turi savo Velykų šventimo tradicijų ir papročių. Kaip Velykas švenčia kai kurios tautos, kurių bendrijos gyvena Lietuvoje?

p. 16

Sausio mėnesį Kauno rusų kultūros centrui „Mokslas-Šviesa“ suėjo dešimt metų. Centro logotipe pavaizduotas mitinis paukštis feniksas, simbolizuojantis rusų ir lietuvių kultūrų sąsajas.

p. 12

Besibaigiant 2011-iesiems metams, atidaryta Vilniaus žydų viešoji biblioteka. Jai pradžia davė knygų kolekcininko iš JAV Vimano Brento (Wyman Brent) iniciatyva į Vilnių atvežta ir Lietuvai perduota daugiau kaip penkių tūkstančių vertingų knygų kolekcija.

p. 6

Leidinių spaudai parengė

Redakcinė komisija

Adresas: Tautinių bendrijų namai,

Raugyklos g. 25, LT-01140 Vilnius.

Tel./faksas (8-5) 216 04 08

el.paštas. tbn@takas.lt

ISSN 2029-7394

Tiražas: 200 vnt.

Redakcinės komisijos nuomonė

nebūtinai sutampa

su autorių nuomone

M a k e t a v o

Mindaugas Markevičius

T u r i n y s

AKTUALIJOS

D. Grybauskaitė susitiko su ESBO komisaru	2
Televizijos filmą apie Lietuvos totorius matė 70 mln. žiūrovų	2
VII-asis Lietuvos tautų festivalis „Kultūrų tiltai“	2
Tautinių mažumų kultūros projektams ir etnocentrms šiemet skirta daugiau lėšų	3
A. Ažubalis: daugiakultūriškumas yra Lietuvos turtas	3
M. Gamzajevs kalba LR Seimo iškilmingame minėjime, skirtame Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai	4
Seime – paroda „Tautinės bendrijos Lietuvos kelyje į laisvę“	5
J. Rumša. Vilniuje atidaryta žydų viešoji biblioteka	6
Išleista monografija apie Niujorko Lietuvos totorių bendruomenę	7
J. Rumša. „Paskyrė savo gyvenimą ir žinias mokslui ir tautai“	8
J. Rumša. Klaipėdoje atidarytas Tautinių kultūrų centras	9
J. Rumša. Žurnalistei N. Zverko įteikta premija už tautinę toleranciją	11
D. Babilas. Dešimtmečio kelias: rusų romansai, miesto šventės, Kaziuko mugės	12
A. Kairys. Vilniuje prisimintos ir pagerbtos Juodojo sausio Baku aukos	13
J. Rumša. Kėdainiuose gyvuoja lenkų kultūra	14

NAUJIENOS, ĮVYKIAI, FAKTAI

L. Bartkienė. „Dačijos“ atstovai lankėsi Europos Parlamente	15
Pagerbtas žurnalistas ir poetas T. Dubovec atminimas	19

TRADICIJOS IR PAPROČIAI

J. Rumša. Kaip Velykas švenčia kitos tautos?	16
--	----

NAUJOS KNYGOS

Leidinyje – jaunųjų baltarusių kūryba	10
---	----

PRO MEMORIAM

Lietuvos karaimų bendruomenė neteko savo dvasininko	18
---	----

TAUTINĖS MAŽUMOS UŽSIENYJE

Kas yra tautinės mažumos įvairiose Europos šalyse?	20
--	----

S U M M A R Y	19
---------------------	----

D. Grybauskaitė susitiko su ESBO komisaru

Vasario 28 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Lietuvoje viešėjusiu ESBO komisaru tautinių mažumų klausimais Knutu Vollebaeku.

Susitikime aptarta Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų situacija, kitų šalių patirtis, ESBO vaidmuo skatinant visuomenės integracijos procesus. Tautinių mažumų klausimams svarstyti Lietuvoje įkurta Tautinių mažumų reikalų koordinavimo komisija bei nuolatinė Švietimo ir mokslo ministerijos ekspertų darbo grupė.

Prezidentės teigimu, Lietuvai svarbus kiekvienas šalies pilietis, kaip ir kiekvienam piliečiui turi būti svarbi Lietuva.

K. Vollebaekas 2011 m. lapkritį lankėsi Lietuvoje ir Lenkijoje. Lietuvoje jis vertino su tautinėmis mažumomis susijusią teisinę bazę, jų padėtį, tautinių mažumų kalbų vartojimą viešajame gyvenime. Lenkijoje ESBO atstovas vertino lietuvių tautinės

K. Vollebaekas ir D. Grybauskaitė susitikimo metu

mažumos padėtį kalbos vartojimo ir švietimo srityse.

Anksčiau buvo pranešta, kad aukštojo komisaro pranešimas apie padėtį Lietuvoje ir Lenkijoje turėtų būti pristatytas ESBO Nuolatinėi tarybai gegužės mėnesį.

ESBO aukštojo komisaro tautinėms mažumoms užduotis yra reaguoti į ESBO regione kylančias etnines įtampas ir užkirsti joms kelią naudojant preventyvas diplomatinės priemonės.

TBN inf.

Televizijos filmą apie Lietuvos totorius matė 70 mln. žiūrovų

Prieš kurį laiką Rusijos televizijos kanalas „Mir“ parodė pusės valandos trukmės filmą apie Lietuvos totorius.

Pernai baigiantis vasarai šios televizijos kūrybinė grupė buvo atvykusi į Lietuvą ir visą savaitę ruošė medžiagą būsimam filmui. Rusijos žurnalistus domino totorių kultūra, papročiai, bendruomeninis gyvenimas, žmonės.

Filmavimo grupė buvo nuvykusi į netoli Vilniaus esantį Keturiasdešimties totorių kaimą, pabuvojo mečetėje, kaimo gyventojos Fatimos Šantrukovos namuose.

Nemėžyje svečiai užfiksavo penktadienio pamaldas vietos mečetėje, totoriškų koldūnų gaminimo procedūrą.

Daug įdomaus Rusijos žurnalistams papasakojo Lietuvos totorių

bendruomenių sąjungos pirmininkas dr. Adas Jakubauskas, Vilniaus apskrities totorių bendruomenės pirmininkė dr. Galina Miškinienė, dr. Jonas Ridzvanavičius ir kt.

Televizijos palydovinis kanalas „Mir“ transliuoja daugiausia kultūrinio pobūdžio laidas visam pasauliui. Vidutinė žiūrovų auditorija – apie 70 mln.

TBN inf.

**KULTŪRŲ TILTAI
2012**

2012 m. birželio 2 d., šeštadienį,

Kauno muzikinio teatro sodelyje ir Laisvės alėjoje vyks

VII-asis Lietuvos tautų festivalis „Kultūrų tiltai“

Maloniai kviečiame tautinių mažumų meno kolektyvus ir amatininkus atvykti į šventę. Dalyvių registracija vykdoma iki 2012 m. gegužės 1 d.

Daugiau informacijos el.paštu: dainius@minority.lt, tel.: 8-37-426680.

Festivalio organizatorius: Kauno įvairių tautų kultūrų centras

Tautinių mažumų kultūros projektams ir etnocentrums šiemet skirta daugiau lėšų

Viešosioms įstaigoms, besirūpinančioms tautinių mažumų kultūros ir švietimo reikalais (etnocentrums), ir tautinių mažumų kultūros projektams šiemet valstybė skyrė vieną milijoną litų. Tai daugiau negu 2010 m., kai tautinių bendrijų projektams ir etnocentru veiklai buvo skirta 629 tūkst. litų.

Iš šios sumos bus finansuojama Tautinių bendrijų namų, Lietuvos tautų bendrijų folkloro ir etnografijos, Kauno įvairių tautų kultūrų ir Romų visuomenės centrų veikla, o taip pat tautinių bendrijų projektai. Pastariesiems planuojama, kaip ir pernai, skirti

300 tūkst. litų. Prioritetinės šių metų kryptys – parama romų bendruomenei, Tautinių mažumų įstatymo, kurio koncepcija beveik baigta, rengimas, etnocentru veiklos gerinimas.

Kultūros ministro Arūno Gelūno įsakymu sudaryta komisija (komisijos pirmininkas – kultūros viceministras Stanislav Vidtmann) rekomendavo, o kultūros ministras skyrė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų (iš viso 270 tūkst. litų) kultūros projektams, skatinantiems tautinių mažumų kultūrų plėtotę.

Paremti tautinių bendrijų ansam-

bliai, meno festivaliai, dainų šventės, kultūros dienos, parodos, šeštadieninės-sekmadieninės mokyklos, konferencijos, knygų leidyba ir kt.

Tautinės bendrijos ketina rengti svarbių joms datų, veikėjų minėjimą, dalyvauti tarptautiniuose kultūros ir meno festivaliuose. Kultūros renginiais siekiama puoselėti įvairių tautų atstovų etninę tapatybę, tradicijas ir papročius, parodyti tautų kultūrinius ryšius.

Iš viso lėšų skirta 100-ai projektų, kuriuos pateikė organizacijos, atstovaujantys penkiolikai tautinių mažumų.

TBN inf.

A. Ažubalis: daugiakultūriškumas yra Lietuvos turtas

Vasario 2 d. užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis Tautinių bendrijų namuose susitiko su Lietuvos tautinių bendrijų atstovais.

Ministras pažymėjo, kad didelė Lietuvos vertybė yra jos daugiakultūriškumas, kuris susiklostė istoriškai. „Tai, kad tautinės bendrijos per šimtmečius išsaugojo savo tapatybę, įvairių tautų atstovai daug davė savo kraštui ir pasauliui, liudija, kad Lietuvoje tam buvo palanki atmosfera“, - sakė ministras.

A. Ažubalis kalbėjo, kad Lietuvos laukia didelis ir atsakingas darbas, kai ji pirmininkaus ES Tarybai 2013 m. Jis kvietė tautines bendrijas prisidėti prie šio svarbaus uždavinio vykdymo. „Tautinės bendrijos buvo aktyvios visais mūsų valstybės kūrimo laikotarpiais, neabejoju, kad ir Lietuvai pirmininkaujant ES Tarybai, tautinių bendrijų vaidmuo bus svarbus“, - teigė šalies diplomatijos vadovas.

Ministras atsakė į gausius susitikimo dalyvių klausimus.

A. Ažubalis įteikė Padėkos raštą Tautinių bendrijų namų direktorei

Ministras A. Ažubalis (centre sėdi) su susitikimo dalyviais

Alvidai Gedaminskienei už aktyvų šios įstaigos darbą, puoselėjant tautinių bendrijų kultūrą, tradicijas, ugdat pilietiškumą ir tarpetninę santarvę.

A. Ažubalio susitikimas su tautinių mažumų atstovais rado atgarsį užsienyje. Apie jį informavo Azerbaidžano informaciniai portalai, laikraščiai, radijas ir televizija. Pranešimuose

ypač buvo pabrėžiama, kad Lietuva 2013 m. pirmininkaus ES Tarybai. Apie Tautinių bendrijų namuose vykusį susitikimą šios šalies žiniasklaidą informavo Lietuvos azerbaidžaniečių draugijos pirmininkas, Tautinių bendrijų tarybos pirmininkas Mahiras Gamzajevs.

TBN inf.

Tautinės bendrijos Lietuvos kelyje į laisvę

Tautinių bendrijų tarybos pirmininko, buvusio Lietuvos Sąjūdžio Seimo nario Mahiro Gamzajevio kalba Lietuvos Respublikos Seimo iškilmingame minėjime, skirtame Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos – Kovo 11-osios – 22-osioms metinėms.

Jūsų Ekscelencija Respublikos Prezidente Dalia Grybauskaitė, Prezidente Valdai Adamkai, Atkuriamojo Seimo Pirmininke Vytautai Landsbergi, pone Seimo Pirmininke, pone Ministre Pirmininke, Ekscelencijos ambasadoriai ir Ganytojai, Signatarai, Seimo ir Vyriausybės nariai, visi svečiai, ponios ir ponai!

Džiaugiuosi, turėdamas galimybę Tautinių bendrijų tarybos - Lietuvos Etnoparlamento vardu kreiptis į Jus, čia – istorinėje salėje ir Nepriklausomybės lopšyje.

Nuoširdžiai dėkoju už Jūsų malonų ir garbingą kvietimą dalyvauti ir kalbėti tokia visiems Lietuvos žmonėms reikšmingame posėdyje.

Sveikinu visus Jus, visus mūsų valstybės laisvus piliečius su nuostabia ir prasminga Nepriklausomybės atkūrimo švente!

Nesu istorikas, bet esu betarpiškas 1988-1991 metų šalies istorijos įvykių dalyvis. Man to laikotarpio Lietuvos išsivadavimas iš sovietinės imperijos pagal dvasią ir idėją, tautinę filosofiją bei siekius didžiąja dalimi primena vieną nuostabią freską šventojo Petro bazilikoje Vatikane. Prieš 500 metų nutapyta freska vadinasi „Šventojo Petro išlaisvinimas“, jos autorius – įžymusis Rafaelis. Prieš 22 metus buvo nutapyta monumentalioji Lietuvos išlaisvinimo panorama. Ir šio didingo istorinio kūrinio autorius yra visa Lietuvos tauta.

Tačiau, skirtingai nuo Rafaelio freskos turinio, kuomet švento Petro išlaisvinimas vyko stebuklingai ir taikiai, Lietuvos išlaisvinimas iš imperijos gnaužtų pareikalavo aukų. Geriausi Lietuvos dukros ir sūnūs per vieną tamsią 1991-ųjų sausio naktį nutiesė tokį galingą vilties ir laisvės tiltą į auštantį Lietuvos Ne-

priklausomybės rytą, kurį ne visos pasaulio tautos gali nutiesti net per šimtmečius. Amžina garbė ir šlovė tautos didvyriams!

Gerbiamieji!

Atkuriant Nepriklausomą Lietuvą, šalia lietuvių ėjo ir tautinių bendrijų atstovai. 1988 m. prasidėjus Lietuvos atgimimui, daugelis tautinių bendrijų – latviai, estai, gudai, lenkai, karaimai, totoriai, žydai, vokiečiai, ukrainiečiai, azerai, gruzinai, rusai, armėnai, moldavai, rumunai, vengrai ir kitų, į mūsų žemę įaugusių tautų, atstovai kovojo „Už jūsų ir mūsų laisvę“. Tada gerai supratome, kad atkuriamojo savo valstybę Lietuvą, kurioje per ilgus amžius susipynė ne tik mūsų istorija, bet ir visų mūsų likimas. Lietuvos renesansas skatino mus grįžti prie savo tautinių šaknų, saugoti tikėjimą, papročius, kalbą. Tai, manau, Lietuvai suteikia išskirtinumo, spalvingumo ir praturtina šalies daugiatautę kultūrą.

Tautinių bendrijų atstovai 1988 m. Vilniuje įsteigė Lietuvos tarpnacionalinę koordinacinę asociaciją. Asociacija telkė ir vienijo šalies tautines mažumas, siekiant Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo bei demokratinės visuomenės sukūrimo. Jos nariai kartu su lietuviais aktyviai dalyvavo visuose Lietuvai lemtinguose istoriniuose įvykiuose.

Taigi, į Kovo 11-ąją mus vedė Atgimimas, jo vėliava - Sąjūdis, visų lietuvių ir visų Lietuvos piliečių vienybės dvasia. Todėl Kovo 11-oji – tai visų mūsų Laisvės ir istorinės atskaitos data.

1990 m. kovo 12 d., t.y. iš karto, kitą dieną po Nepriklausomybės atkūrimo, Lietuvos Aukščiausioji Taryba kreipėsi į Lietuvos tautines bendrijas pabrėždama, jog „visi Lietuvos valstybės politiniai ir ekonominiai

Mahiras Gamzajevus

sprendimai bus daromi, atsižvelgiant į visų Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų interesus nepažeidžiant jų nacionalinio orumo ir teisių“. Mano įsitikinimu, šis kreipimasis į šalies tautinių bendrijų gyvenimą atėjo iš Lietuvos istorijos gelmių. Jame jaučiama Didžiojo kunigaikščio Gedimino laiškų dvasia, girdimas daugiatautės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyvenimo pulsas, atsispindi Lietuvos valstybingumo tradicijos. Ir gal todėl visiškai dėsninga ir logiška, kad Nepriklausomybės atkūrimo akto signatarų gretose yra ir Lietuvos žydų, lenkų bei rusų tautybės žmonių.

Mieli posėdžio dalyviai!

Šią šventinę dieną, norėčiau akcentuoti, kad Nepriklausomybės atkūrimo siekį lietuvių tauta puoselėjo per visą okupacijos laikotarpį. Apie tai byloja ir ginkluota kova pokario metais bei kiti pasipriešinimo žygdarbiai. Prisimenant ginkluotos rezistencijos laikotarpį, norėčiau pabrėžti, kad lietuvių partizanų gretose kovojo ir kitų tautų atstovai: nemažas būrys vokiečių, kai kurie rusų sentikių, lenkų, ukrainiečių, gudų tautybės Lietuvos patriotai ir net - belgas. Didžiuojusi, kad 1944-1951 m. už Lietuvos laisvę ir Nepriklausomybę lietuvių miško brolių tarpe garbingai kovojo ir mano tautietis Šakiras Sady-

kovas, kilęs iš tolimojo Azerbaidžano. Jis - Kęstučio apygardos partizanas, legendinio generolo Jono Žemaičio, partizanų vadų Jono Venclausko, Petro Bartkaus ir kitų žinomų kovotojų bendražygis - ryžtingai gynė Lietuvos Nepriklausomybę ir su kitais ginklo bei idėjos broliais 1951-ųjų pavasarį paaukojo savo gyvybę vardan šio švento tikslo. Amžina garbė ir šlovė Lietuvos partizanams ir kitų tautų laisvės kovotojams!

Grįžtant į Lietuvos atgimimo laikotarpį, norėčiau akcentuoti, kad svarbų vaidmenį sutelkiant šalies etnines bendrijas Lietuvos valstybingumo atkūrimo darbams, atliko tuo metu priimtas Tautinių mažumų įstatymas. Jo pagrindu buvo įsteigtas Tautybių departamentas. Šiek tiek vėliau, 1991 m. sausio mėn., prie šio departamento buvo įkurta Tautinių bendrijų taryba. Svarbu, kad tolesnis Tarybos nuėitas kelias glaudžiai persipina su Lietuvos gyvenimo permainomis ir mūsų valstybei reikšmingais istoriniais įvykiais. Tai procesai, susiję su Nepriklausomybės stiprinimu,

Lietuvos įstojimu į Europos Sąjungos struktūras ir NATO.

Šiandien Taryba aktyviai prisideda prie tautinių bendrijų savitumo išsaugojimo bei puoselėjimo, kultūrų dialogo kūrimo, įgyvendinant tautinių santykių darnumo politiką, telkiant tautines bendrijas bendram mūsų valstybės labui, ugdant daugiakultūrę ir demokratišką Lietuvos visuomenę.

Bet mūsų Tarybos kelias nėra lygus arba išklotas rožėmis. Juk turėjome ir praradimų. Didžiausiu praradimu laikau tai, kad Lietuvoje nuo Nepriklausomybės atkūrimo, deja, galutinai nesubrendo atvira pilietinė visuomenė. Mums pilnai nepavyksta išlaikyti lietuvių ir visų čia gyvenančių tautų bendrystės ir atsakomybės jausmo, kuris Atgimimo metais įkvėpė ir suteikė jėgų visai Lietuvai.

Taip, mes esame nepanašūs ir skirtingi: esame įvairiakalbiai, turintys savo papročius bei tradicijas, nevienodai galvojančios. Gal ir skirtingai suvokiantys žmogaus teises ir pilietines pareigas. Tačiau mus turi suvienyti vienas vardiklis – tai Lietuva. Ji bus

tvirta ir saugi tik tada, kuomet mūsų pagarba Lietuvai bus didesnė už mūsų skirtumus.

Čia mūsų namai, čia mūsų visų valstybė, čia mūsų lūkesčių ir svajonių įgyvendinimo žemė, todėl ir toliau būkime kartu kurdami Lietuvos ateitį.

Neturime pamiršti, kad per ilgus amžius Lietuva išgyveno Galybę ir Vergiją, Žalgirio mūšį ir Padalijimus, Vasario 16-ąją, Baltijos kelią ir Sausio 13-ąją.

Lietuvos praeitis moko, kad iš Proto ir Pagarbos gimsta Santarvė, iš Idėjos ir Susitelkimo – Galybė, iš troškimo valdyti – pavydas ir pyktis, iš nesantaikos – vergija. Todėl mes visi – lietuviai ir šalies tautinės bendrijos – visada turime savyje puoselėti Baltijos kelio dvasią, Sausio 13-osios stiprybę ir kiek įmanoma dažniau laimėti nors mažytį Žalgirio mūšį už save, savo bendruomenę ir savo valstybę, kad 1990 m. Kovo 11-osios teikiamos viltys bei galimybės ir toliau taptų gražia tikrove.

Ačiū Jums už dėmesį.

Seime – paroda „Tautinės bendrijos Lietuvos kelyje į laisvę“

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos – Kovo 11-osios – proga Seime atidaryta Tautinių bendrijų namų parengta paroda „Tautinės bendrijos Lietuvos kelyje į laisvę“.

Parodos stenduose pasakota apie įvairių tautybių Lietuvos piliečių dalyvavimą Sąjūdžio veikloje, mitinguose, tautinių bendrijų kūrimąsi. Pavyzdžiui, eksponuoti Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo delegatų mandatai, Sąjūdžio Seimo narių pažymėjimai, Lietuvos kultūros fondo, prie kurio kūrėsi pirmieji tautiniai kultūros klubai, dokumentai ir kt.

Tarp kitų dokumentų parodoje buvo Lietuvos tarpnacionalinės koordinacinės asociacijos, suvaidinusios tada svarbų vaidmenį, programa, Tautinių bendrijų tarybos kreipi-

masis į kariškius po Sausio 13-osios tragiškų įvykių, raginantis susilaikyti nuo veiksmų, kurie gali atnešti žmonių aukų ir kt.

Parodoje pateikta nuotraukų, kuriose užfiksuoti svarbūs įvykiai: mitingų, tautinių bendrijų suvažiavimų, konferencijų akimirkos, jau tapusios istorija.

Eksponuoti Atgimimo laikotarpio laikraščiai lietuvių, rusų, lenkų ir ki-

Prie parodos stendų

tomis kalbomis. Juose išspausdintose publikacijose rašoma apie to meto politines aktualijas, tautinių bendrijų veiklą.

TBN inf.

Vilniuje atidaryta žydų viešoji biblioteka

2011 m. gruodžio 16 d. sostinėje (Gedimino pr.24), šalia Mažojo teatro, iškilmingai atidaryta Vilniaus žydų viešoji biblioteka. Bibliotekos atidaryme dalyvavo svečiai iš JAV, Izraelio, Europos Parlamento, Seimo, Vyriausybės, Kultūros ir Užsienio reikalų ministerijų.

Jonas RUMŠA

„Susigrąžinam didelį turtą“

„Nežinoti, koks Vilnius buvo XIX-XX amžiuje, iki Holokausto, tai nežinoti koks Vilnius yra iš tikrųjų. Šita biblioteka reiškia didelį džiaugsmą, tragediją ir įvairovę. Susigrąžinam savo didelį turtą“, - sveikindamas susirinkusius į viešosios bibliotekos atidarymo iškilmes, sakė Ministras Pirmininkas Andrius Kubilius.

Kultūros ministras Arūnas Gelūnas pažymėjo, kad Vilniaus žydų bibliotekos atidarymas gražiai vainikuoja 2011-aisiais metais Lietuvoje paskelbtus Holokausto aukų atminimo metus. „Šiais laikais, kai kalbama apie viso pasaulio ekonomikos stagnaciją, mes atveriamė kultūros židinį, kuris, tikiu, bus labai populiarus, pritrauks daug žmonių, taps diskusijų erdve. Jis gražina Vilnių į tą dimensiją, kuria Vilnius ir Lietuva nuo istorinių laikų didžiavosi – tai yra harmoningas įvairių tautų sugyvenimas.

Žydai – knygos tauta – yra praturtinę pasaulį daugybe raštijos paminklų, kuriais galės mėgautis žmonės šiose erdvėse“, - kalbėjo kultūros ministras.

Bibliotekos atidarymo metu susirinkusiuosius sveikino Lietuvos žydų bendruomenės pirmininko pavaduotoja Faina Kukliansky, teigusi, kad kiekviena knyga savyje talpina dalį kultūros paveldo. „Kuo daugiau knygų ir bibliotekų Lietuvoje bus, tuo intelektualesnė visuomenė sukursime“, - sakė ji.

Sveikinimo žodžius taip pat tarė Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris, užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis, Seimo narys Petras Auštrevičius.

Fondai augs

Vilniaus žydų viešoji biblioteka įsteigta kaip Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus bibliotekos struktūrinis padalinys. Pasak jos direktoriaus Petro Zurlio, bibliotekai pradžia davė knygų kolekcininko,

Vimanas Brentas

keliautojo ir humanisto iš JAV Vimano Brento (Wyman Brent) iniciatyva į Vilnių atvežta ir Lietuvai perduota daugiau kaip penkių tūkstančių vertingų knygų kolekcija. Ją sudaro žydų autorių ir autorių, rašančių judaizmo tematika, knygos. Kol kas dauguma knygų yra anglų kalba, bet tikimasi, kad bibliotekoje ateityje bus nemažai ir jidiš, vokiečių, rusų, lietuvių kalbomis.

Biblioteka kaups žydų kultūros, istorijos, mokslo bei meno literatūros ir dokumentų fondą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas naujai žydų literatūrai, turinčiai sąsajų su litvakų kultūra ir tradicijomis.

Ši kolekcija suformuota iš leidinių, kuriuos dovanojo žmonės iš JAV, Kanados, Japonijos, Australijos, Vokietijos, Austrijos, Rusijos ir kitų šalių. Kolekciją papildė garso ir vaizdo plokštelės.

„Šiuo metu bibliotekoje yra 1,5 tūkst. knygų, kitos dar tvarkomos, - teigė P. Zurlys. – Kol kas bibliotekoje veiks tik skaitykla, vėliau ketinama kurti ir abonementą, knygos bus iš-

Vilniaus žydų viešosios bibliotekos vedėja Daiva Kiminaitė (k.) ir vyresnioji bibliotekininkė Jydrūnė Šaulenskaitė

duodamos į namus. Bibliotekos fondą nuo 5 tūkstančių leidinių ketinama išplėsti iki 30 tūkstančių vienetų“.

„Čia gera aura“

Nuo vasario 1 d. biblioteka atvėrė duris Vilniaus miesto gyventojams ir svečiams. Lankytojai aptarnaujami darbo dienomis nuo 11 iki 18 val.

„Jau pirmąją dieną sulaukėme nemažai skaitytojų, biblioteka domimasi, nes joje yra knygų, kurių nerasite jokioje kitoje Lietuvos bibliotekoje. Tai knygos apie žydų istoriją, kultūrą, religiją, tradicijas, papročius, Holokaustą. Literatūra yra mokslinė, akademinė, todėl pas mus ateina žmonės, kurie dirba akademinį darbą arba studijuojantis jaunimas. Pavyzdžiui, visai neseniai mūsų biblioteka buvo didelis atradimas vienai magistrantei, kuri rašo diplominį darbą apie žydų religiją. Ji labai apsidžiaugė, kad mūsų bibliotekoje rado tai, ko niekur kitur nebuvo“, - apie pirmąsias darbo savaites pasakojo jos vedėja Daiva Kiminaitė.

Skaitytojai čia ras ne tik ieškomų knygų, bet ir pateks į malonią, kultūringą aplinką, kurioje, kaip teigė D. Kiminaitė, gera aura. Be patalpų knygų fondui, įkurta jauki, nedidelė salė. Joje vyks konferencijos, susitikimai, ketinama rengti skaitymus jidiš kalba.

Bibliotekos sienas papuošė Innos ir Maiklo Rogatchi fondo padovanotų 15 meninių fotografijų „Šviesos galia“, kurias sukūrė Inna. Fotografijos leidžia artimiau pažinti žydų dvasinio gyvenimo simbolius.

I. ir M. Rogatchi fondas, įkurtas

2004 m. Suomijoje, užsiima meno sklaida, labdaringa veikla visame pasaulyje, rūpinasi švietimo, kultūros, istorijos, dvasinio paveldo išsaugojimu.

Pamilo visam gyvenimui

Kolekciją dovanojęs V. Brentas bibliotekos atidaryme dėkojo visiems žmonėms ir institucijoms, kurios prisidėjo, kad ši jo svajonė būtų įgyvendinta. „Iki Antrojo pasaulinio karo žydų tauta buvo išsibarsčiusi daugelyje Europos valstybių, bet būtent Lietuva vadinta Šiaurės Jeruzale, nes čia buvo sutelkta daug žydų kultūros. Išstisus šimtmečius Lietuvoje buvo stebima nepaprastai aukšto lygio tolerancija žydų kultūrai. Šioje bibliotekoje turiu mintį parodyti Lietuvos visuomenei žydų kultūros grožį, tradicijas, jų gilumą, žydų tautos indėlį į bendrąją pasaulio kultūrą“, - sakė V. Brentas.

V. Brentas pirmą kartą Vilniuje apsilankė 1994 m. ir, kaip pats teigia, pamilo Lietuvos sostinę visam gyvenimui. Žydų kultūra, istorija, paveldu besidomintis amerikietis savo tikslo link – įsteigti Vilniuje žydų biblioteką – ėjo ilgus metus.

Daug kartų Vimanas, padedamas savo bičiulių vilniečių, įvairiose sostinės vietose rengė kilnojamą knygų kolekcijos parodas, propagavo būsimos bibliotekos idėją. 2010 m. spalio 22 d. jo knygų paroda buvo surengta ir Tautinių bendrijų namuose.

Vimanas įsitikinęs, kad bibliotekai pradėjus darbą, po visą pasaulį išsibarsčiusi litvakų meilė ir senosios tėvynės ilgesys išjudins nenutrūkstamą

literatūrinių, meninių ir informacinių vertybių srautą į „Šiaurės Jeruzalę“, skatins čia burtis, bus mėginama atstatyti istorijos kataklizmų suniokotus žmogiškuosius ir kultūrinius lobius, tarpusavio tiltus.

Garsėjo Vilniaus žydų bibliotekos

Vilnius nuo seno garsėjo žydų bibliotekomis. Tarp jų, žymiausia ne tik Vilniuje, bet ir visoje Rytų Europoje, buvo rabino, mokslininko, mecenato, bibliofilo Mato Strašūno biblioteka. Ji buvo įsikūrusi pastate, kuris išliko iki šių dienų ir yra Žemaitijos gatvėje. Tai buvo mokslinė biblioteka, į kurią atvažiuodavo daugelio šalių mokslininkai susipažinti su unikaliais joje saugomais leidiniais. Iš viso biblioteka turėjo daugiau nei 50 tūkst. knygų, tarp jų – per 13 tūkst. hebrajų kalba, apie 5,5 tūkst. – jidiš, daugiau nei 3,5 tūkst. – vokiečių, o taip pat rusų, prancūzų, lotynų, anglų, lenkų, lietuvių, ispanų, vengrų ir arabų kalbomis.

„Meficei haskala“ („Švietimo skleidėjų“) bibliotekoje buvo saugoma 55 tūkst. knygų.

Vaikų aprūpinimo knygomis draugijos biblioteka turėjo 232 tūkst. knygų.

Deja, žydų bibliotekas, kaip ir bendruomenę, ištiko tragiškas likimas. Hitlerinės okupacijos metais, o vėliau ir sovietiniais laikais labai daug knygų buvo sunaikinta. Bet ir tie likučiai, kuriuos pavyko išsaugoti ir kurie dabar sutelkti Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Judaikos sektoriuje, traukia pasaulio mokslininkų dėmesį.

Išleista monografija apie Niujorko Lietuvos totorių bendruomenę

Jaunas lenkų istorikas Antanas Pžemyslavas Kosovskis (Antoni Przemyslaw Kosowski) išleido monografiją „Nowojorski meczet Rzeczypospolitej“ („Abiejų Tautų

Respublikos mečetė Niujorke“) apie JAV įsikūrusius Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės totorių palikuonis. Tai pirmą kartą istorijoje pasirodžiusi knyga apie Lietuvos ir Lenkijos to-

torius, apsigyvenusius už Atlanto ir apie Niujorko totorių bendruomenę. Knyga parašyta su didele simpatija, joje gausu iliustracijų.

TBN inf.

„Paskyrė savo gyvenimą ir žinias mokslui ir tautai“

Trakuose įamžintas didžio karimų tautos sūnaus ir pasaulinio garso mokslininko-orientalisto, Karimų muziejaus įkūrėjo Hadži Seraja Chano Šapšalo atminimas. Šį žingsnį paskatino pernai minimos S. Šapšalo mirties 50-osios metinės.

Jonas RUMŠA

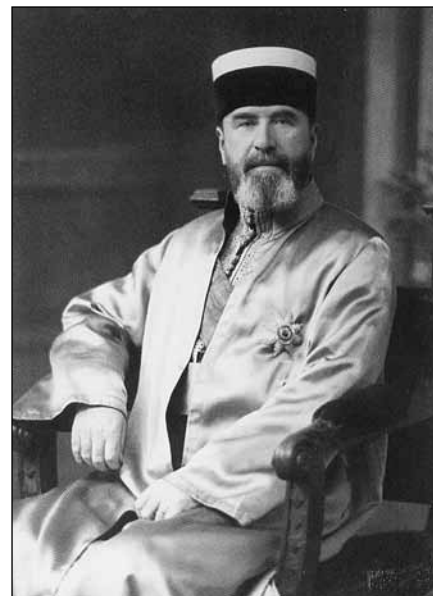
Atidengė atminimo lentą

Praėjusių metų gruodžio 28 d. iškilmingos ceremonijos metu ant Trakų istorijos muziejaus Karimų etnografinės parodos pastato sienos buvo atidengta S. Šapšalo atminimo lenta.

Atidengęs atminimo lentą, kultūros ministras Arūnas Gelūnas sakė, kad tokios dienos kaip ši rodo Lie-

tuvos valstybės brendimą. „O brendimo požymiu aš įvardinčiau ne tik tai, kad patys lietuviai apie save, savo didvyrius sugeba rinkti istoriją, žymėti datas, bet vis dažniau mes suvokiame, kokia daugialypė yra, iš kiek upelių ir upeliukų susideda mūsų valstybės istorija“, - teigė ministras.

Atminimo lentoje lietuvių ir karimų kalbomis iškalti žodžiai: „Hadži Seraja Chan Šapšalas. 1873 – 1961. Dvasinis ir pasaulietinis karimų tautos vadovas, muziejaus įkūrėjas“.

S. Šapšalas. I. Semaškos nuotr. Fotografuota Vilniuje apie 1938 m.

Mokslininko vardas – muziejui

Pažymint S. Šapšalo mirties metines, buvo nuspręsta pagaminti atminimo lentą, jubiliejinį medalį ir ženkliuką. Taip pat nutarta Trakų istorijos muziejaus Karimų etnografinę parodą pavadinti „Seraja Šapšalo karimų tautos muziejumi“.

Kaip teigė Trakų istorijos muziejaus Karimikos skyriaus vedėja Alvyra Zagreckaitė, mintis įkurti karimų muziejų S. Šapšalui kilo dar XIX a. pabaigoje. Tačiau tik 1938 m. buvo pradėta muziejaus statyba. Ją nutraukė Antrasis pasaulinis karas. Rinkiniai liko S. Šapšalo bute Vilniuje. 1941 m. jis per visą gyvenimą kauptas vertybes padovanojo valstybei, prašydamas įkurti muziejų. Tačiau tik 1967 m. Trakuose atidaryta pirmoji karimų etnografinė paroda, kurioje buvo demonstruojami eksponatai iš S. Šapšalo kolekcijos. Minint karimų ir totorių apsigyvenimo Lietuvoje 600-ąsias metines 1997 m., ši paroda buvo atnaujinta ir išplėsta.

Karimų etnografinės parodos pastate šiandien eksponuojami apeigų ir buities daiktai, knygos, nuotraukos.

„Trakų žemės“ archyvo nuotr.

S. Šapšalo atminimo lentos atidaryme dalyvavo LR ambasadorė dr. Halina Kobeckaitė, kultūros ministras Arūnas Gelūnas, Trakų istorijos muziejaus direktorius Virginijus Poviliūnas.

Pristatė monografiją

Tą dieną visuomenei buvo pristatyta apie S. Šapšalą nauja monografija, kurią parengė daktarė Halina Kobeckaitė ir Trakų istorijos muziejaus direktorius Virgilijus Poviliūnas. Ilustruotas leidinys plačiau supažindina su mokslininko gyvenimu ir įvairialype veikla. Knygoje spausdinamos publikacijos apie S. Šapšalą, jį pažinojusių žmonių prisiminimai, paties S. Šapšalo straipsniai ir laišakai. Iš jų matyti, kad profesoriaus interesų ratas buvo nepaprastai platus. Jis domėjosi ir karaimų patarlėmis, fonetikos ženklais, ir draugo Turkijoje vestuvėmis.

„Tie laišakai šiandieniniam skaitytojui turi parodyti, kaip iš tiesų rytietiškai mąstė šitas žmogus, koks rytietiškas jo stilius. Jo laišakai, frazės yra taip įmantriai, ornamentuotai suraitytos, surašytos, kad čia šitaip niekas negalėtų parašyti. Tai tiesiog žavu“, - sakė H. Kobeckaitė.

Nuo Krymo iki Lietuvos

Seraja Šapšalas gimė 1873 m. Bachčisarajuje (Krymas). 1894 - 1899 m. studijavo S. Peterburgo universiteto Rytų kalbų fakultete (arabų- persų- turkų- totorių kalbų specialybė). Nuo 1901 m. iki 1908 m. gyveno Persijoje (Iranas) kaip sosto paveldėtojo mokytojas. 1908 m. grįžęs į Rusiją, dėstė S. Peterburgo universitete, dirbo turkų ir persų kalbų vertėju. Už nuopelnus moksle buvo priimtas nariu į Rusijos archeologijos ir geografijos draugiją.

1915 m. S. Šapšalas buvo išrinktas Tauridės (Krymas) hachanu. 1919 m. emigravo į Kaukazą, po metų – į Turkiją. 1927 m. buvo išrinktas Lenkijos karaimų hachanu ir 1928 m. atvyko į Vilnių.

Tapęs dvasiniu ir pasaulietiniu karaimų vadovu, Seraja nenutraukė savo mokslinės veiklos: dėstė turkų kalbą Rytų Europos tyrimų institute, Politinių mokslų mokykloje, priklausė įvairioms mokslinėms draugijoms.

Po karo S. Šapšalas dirbo Lietu-

vos MA Istorijos institute. 1940 m. ir 1945 m. buvo priverstas atsisakyti religinio hierarcho pareigų. Bet karaimams jis visada buvo autoritetas ir iki pat mirties laikomas vyriausiuoju visos po pasaulį išsibarsčiusios tautos vadovu. S. Šapšalas mirė 1961 m. lapkričio 18 d. Palaidotas Vilniuje, Žirnių gatvėje esančiose totorių ir karaimų kapinėse. Raudono granito paminkle iškalti žodžiai: „Paskyrė savo gyvenimą ir žinias mokslui ir tautai“.

Paliko ryškų pėdsaką

Daugiau nei 60 metų dirbdamas mokslinį darbą, S. Šapšalas paliko ryškų pėdsaką mokslo, ypač orientalistikos mokslo, srityje. Jo publikacijų bibliografijoje – per šimtas pozicijų. S. Šapšalas savo tyrinėjimus apibendrino fundamentaliose monografijose „Chazarai ir jų kalba“, „Karaimai Kryme, Lietuvoje ir Lenkijoje“ ir kt.

1974 m. Maskvoje buvo išleistas S. Šapšalo kartu su Slavų tautų istorijos instituto darbuotojais parengtas „Karaimų – rusų – lenkų kalbų žodynas“.

Klaipėdoje atidarytas Tautinių kultūrų centras

Kovo 5 d. Klaipėdoje iškilmingai atidarytas Tautinių kultūrų centras. Trečiame pagal gyventojų skaičių ir antrame pagal tautinę sudėtį šalies mieste (tarp didžiųjų miestų) nuo šiol tautinės bendrijos susibūrė po vienu stogu, kur turės sąlygas puoselėti savo kultūrą, tradicijas, organizuoti įvairius renginius.

Jonas RUMŠA

Idėją įgyvendino puikiai

Tautinių kultūrų centras įkurtas miesto centre, M. Mažvydo parke, vietoje 2007-aisiais supleškėjusios kavinės „Metų laikai“. Tada buvo nuspręsta pastatą perduoti tautinių bendrijų poreikiams. Kad daugiataučiu miestui reikia tokios įstaigos, buvo svarstoma nuo 2003-ųjų.

Per šį laiką miesto politikai, savivaldybės valdininkai kartu su Klaipėdos tautinių mažumų tarybos nariais aptarinėjo pastato rekonstrukcijos projektą, kitus klausimus dėl Centro kūrimo.

„Tautinių kultūrų centro projek-

tą paruošė „Uostamiesčio projekto“ bendruomenė ir architektė Snieguolė Stripinienė, kuri nuo pat pradžių numatė, koks turi būti tautinių mažumų centras. Šiltų, jaukių, svetingų namų idėja buvo įgyvendinta puikiai“, - „Tautinių bendrijų naujienoms“ sakė Tautinių kultūrų centro direktorė Jelena Butkevičienė.

Projektas finansuotas miesto biudžeto lėšomis. Pastato rekonstrukcija kainavo apie milijoną litų. Centru, kuriam suteiktas biudžetinės įstaigos statusas, išlaikyti numatoma iš miesto biudžeto kasmet skirti po kelis šimtus tūkstančių litų.

Tautinių kultūrų centro direktorė Jelena Butkevičienė

Vietos užteks visiems

„Pastatas yra dviejų aukštų. Nors bendras plotas nėra didelis, viso 230 kvadratinų metrų, tačiau patalpos įrengtos taip, kad jose būtų galima

vykdyti įvairią veiklą. Centre numatomi įvairūs kursai, seminarai, repetacijos, parodos, kiti renginiai. Ypatinga vieta Tautinių kultūrų centre užima vidaus lauko kiemelis ir nedidelė ten esanti scena. Čia bus rengiamos liaudies šventės, koncertai, vakaronės“, - teigė J. Butkevičienė.

Dėl vietos stokos centre nenumatyta kambarių atskiroms tautinių mažumų bendruomenėms, tačiau pagal poreikį iš anksto suderinus laiką, kiekviena tautinė bendrija turi galimybę pasinaudoti Centro patalpomis – rengti posėdžius, bendruomenės susitikimus, koncertus, meninių kolektyvų repeticijas.

Šiuo metu Klaipėdoje veikia dešimt tautinių bendrijų: armėnų, azerbaidžaniečių, baltarusių, latvių, lenkų, rusų, totorių, ukrainiečių, vokiečių ir žydų.

„Kai kurios tautinės bendrijos turi savo patalpas. Mieste veikia vokiečių Simono Dacho namai, žydų bendruomenės namai, rusų bendruomenės „Lada“ centras. Jau daugiau nei 20 metų veikia ukrainiečių ir baltarusių sekmadieninės mokyklos, kurios įkurtos „Pamario“ bendrojo lavinimo mokyklos patalpose. Taip pat veikia armėnų sekmadieninė mokykla. Mieste rengiami tradiciniai renginiai, festivaliai, konkursai, koncertai, kurie rodomi miesto bendruomenei Žvejų rūmų, Muzikinio teatro bei kitų miesto salių scenose“, - apie Klaipėdos tautinių bendrijų veiklą pasakojo J. Butkevičienė.

Klaipėdos tautinių kultūrų centras

Kuria naujus planus

Neseniai pradėjusio veikti Centro kolektyvas turi gražių planų šioms metams. „Ruošiamo projektą „Linksmųjų meistrų miestelis“, kurį ketiname įgyvendinti vasarą. Centre vyks intelektualaus klubo „Kas? Kur? Kada?“ finalinis turas, skirtas Klaipėdos 760-mečiui, vaikų folkloro festivalis „Mes – Europos vaikai“, tautinių mažumų meno kolektyvų festivalis „Tautų vainikas“, tautinių mažumų istorinių tėvynių nacionalinių švenčių minėjimai ir daug kitų renginių. Ateityje planuojame rengti ir kalbų kursus: lietuvių kalbos – kitautautiams, rusų kalbos – lietuvių

tautybės moksleiviams“, - sakė J. Butkevičienė.

Taupymo sąlygomis Centrai skirti trys etatai. Be direktorės, jame dirba dvi projektų vadovės, buhalterė ir darbininkas.

J. Butkevičienė baigė Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatoriją ir Klaipėdos universiteto Menų fakultetą, įgijo choro dirigento bei muzikos mokytojo specialybės. Nuo 1998 m. dirbo Klaipėdos „Žaliakalnio“ vidurinėje mokykloje (dabar – „Žaliakalnio“ gimnazija) muzikos mokytoja ir ansamblio „Vivo“ vadove. Daugelio miesto kultūros projektų vadovė. J. Butkevičienės ruošiami ansambliai dalyvavo įvairiuose festivaliuose.

NAUJOS KNYGOS

Leidinyje – jaunųjų baltarusių kūryba

Gudų mokyklos draugija išleido knygutę „Vilnius vaikų akimis“, kurioje išspausdinti jaunųjų autorių (8 – 17 metų) kūrinėliai. Tai įvairios tematikos eilėraščiai, rašiniai, piešiniai, nuotraukos.

Prieš keletą metų buvo išleistas pirmas vaikų ir jaunimo kūrybos rinkinys „Daugiabalsiame Vilniuje skamba mano gimtoji kalba“. Ir štai

naujas leidinys – nauji kūrinėliai, nauji autoriai.

Knygutės leidėjai, projekto autorė Vilniaus P. Skorinos vidurinės mokyklos mokytoja-metodistė Jelena Baziuk dėkoja šios mokyklos administracijai, Lietuvos edukologijos universiteto Baltarusių kalbos, literatūros ir etnokultūros centro direktorei dr. Lilijai Plygavkai, mokyklos biblio-

tekos vedėjai Almai Medziavičienei, meninei redaktorei Vitalijai Vilkelytei, vertimo konsultantei Elenai Vežienei, mokyklos mokiniams ir jų tėvams, visiems, kurie palaikė šią idėją ir padėjo ją įgyvendinti.

Knygutės išleidimą parėmė Kultūros ministerijos Tautinių mažumų reikalų skyrius.

TBN inf.

Žurnalistei N. Zverko įteikta premija už tautinę toleranciją

Naujųjų 2012-ųjų metų išvakarėse Kultūros ministerijos Baltojoje salėje iškilmingai įteikti diplomai 2011 m. Kultūros ministerijos premijų laureatams. Tarp devyniolikos apdovanotųjų kultūros ir meno veikėjų yra Delfi naujienų portalo žurnalistė Natalija Zverko. Ji apdovanojama 2500 litų premija už tautinę toleranciją.

Jonas RUMŠA

Kultūros ministro Arūno Gelūno 2011 m. gegužės 5 d. įsakymu įsteigta nominacija „Už tautinę toleranciją“ ir patvirtinti jos nuostatai. Nominacija siekiama išrinkti ir pagerbti straipsnio, radijo arba televizijos laidos, skatinančios tautinį savitumą, toleranciją tautinėms mažumoms, kovą su tautine, rasine diskriminacija, autorių, savo darbą publikavusių Lietuvos arba užsienio visuomenės informavimo priemonėse; skatinti visuomenės narius būti tolerantiškais kitų tautinių grupių ir asmenų atžvilgiu bei gerbti jų teises.

Pirmoji nominacija „Už tautinę toleranciją“ 2007 m. buvo įteikta Lietuvos radijo ir televizijos žurnalistui Virginiui Savukynui, 2009 m. nominacijos buvo įteiktos žurnalistams Ingai Liutkevičienei („Verslo žinios“) ir Dainiui Radzevičiui (Žinių radijas).

Premijos įteikimo proga „Tautinių bendrijų naujienos“ paprašė N. Zverko atsakyti į keletą klausimų.

- Jūs apdovanojama 2011 metų Kultūros ministerijos premija už tautinę toleranciją. Ką Jums reiškia šis apdovanojimas?

- Man labai malonu gauti šį garbingą apdovanojimą. Džiugu, kad mano darbas pastebėtas. Kartu norėčiau padėkoti savo kolegoms

Kultūros ministras Arūnas Gelūnas įteikia apdovanojimą žurnalistei Natalijai Zverko

už pagalbą, paramą ir galimybę atsiskleisti.

- Jūs daug rašote apie Lietuvos tautinių bendrijų veiklą, problemas. Kuo Jums įdomi ši tematika?

- Šia tematika rašau iš dalies ir dėl to, kad mano gyslose teka įvairių tautų kraujas - rusų, baltarusių, lenkų, vokiečių... Ir aš, kaip ir daugelis žmonių Lietuvoje, ieškau savo tapatybės – ir brėsdama vis labiau didžiuojuosi priklausydama skirtingoms kultūroms.

Ne mažiau svarbi ši tema ir mūsų skaitytojams. Pastaraisiais metais tautinių bendrijų santykiuose susikaupė nemažai problemų, todėl nušviečiant šį jautrų klausimą labai svarbūs žurnalistų pakantumas ir profesionalumas.

- Kokius reikalavimus sau keliate, kokių nuostatų laikotės, rengdama medžiagas?

- Man atrodo, kad tolerancija yra žurnalistikos esmė. Nušviečiant bet kurią temą būtina perteikti įvairias nuomones, o svarbiausia – priešiška nevertinti nei įvykių, nei pašnekovų. Šiuo principu ir stengiuosi vadovautis rašydamą tautinėmis temomis.

- Ar dažnai Lietuvos žiniasklaidoje pasitaiko faktų, kurie neatitinka tolerancijos idėjų, pagarbos kitoniškumui tautybės, rasės, religijos požiūriu?

- Prieš keletą metų Lietuvos socialinių tyrimų institutas atliko tyrimą „Etninio nepakantumo ir ksenofobijos apraiškos Lietuvos žiniasklaidoje“.

Pasak tyrimo autorės M. Frėjūtės-Rakauskienės, Lietuvos spaudos turinyje nėra vartojamos agresyvios etninio nepakantumo formos, tačiau dažniausiai sutinkamos etninio nepakantumo formos - etninės neapykantos kurstymas, įžeidinėjimas, paslėptos nuostatos ir stereotipai.

Pavyzdžiui, tyrimo autorė pastebi, kad pateikiant politinio nelojalumo argumentus, spaudoje kuriamas lenko, kaip neintegruoto, nemokančio lietuvių kalbos, skriaudžiančio ir diskriminuojančio lietuvius, įvaizdis, o tai rodo etninį nepakantumą lenkų etninei grupei politiniu pagrindu.

Taip pat buvo pastebėta, kad visa su rusų etnine grupe susijusi problematika politizuojama, pateikiama

remiantis politiniais etninio nepakantumų prielaidų argumentais. Straipsniuose rusų etninė grupė daugiausia minima siekiant ją diskredituoti dėl ryšių su valstybės ar užsienio politinėmis ir valstybinėmis struktūromis.

O „problematiškiausi“ šiuo atžvilgiu yra Lietuvos romai – tyrimo autorė pabrėžia, kad labai dažnai dėl visų bėdų spaudoje paprastai kaltinami patys romai.

Tačiau ir iš šiuo metu vykstančių diskusijų ir publikacijų, kuriose komentuojami įvykiai susiję su Švietimo įstatymo reforma, gėjų ir kitų mažu-

mų problemomis, žiniasklaidoje vis dar labai daug faktų, kurie neatitinka tolerancijos idėjų.

- Jūs dirbate internetinėje žiniasklaidoje. Vienas iš jos bruožų yra tas, kad skaitytojas gali perskaityti straipsnį ar informaciją tuoj pat pareikšti apie tai savo nuomonę, parašyti komentarą. Komentarai internete – plati, atskiro pokalbio tema. Tačiau jeigu kalbėtume trumpiau, kodėl juose tiek daug netolerancijos, pikty, įžeidžiančių tautinį orumą, žeminančių kitus žmones, komentarų? Kaip reikėtų tai išgyvendinti?

- Be abejo, mūsų valstybėje žodžio laisvė, naujienų pateikimas turi būti tiesiogiai siejami su socialine atsakomybe ir tolerancija. Kaip pastebi mokslininkai, šiuo metu visuomenėje aktualus „nematomas“ nepakantumas, įtvirtinamas tuo pačiu ir komentaruose.

Tačiau manau, kad su tuo kovoti, iš vienos pusės, padeda tai, kad mūsų portalas bendradarbiauja su policija ir praneša pažeidžiančiųjų įstatymą IP adresus, iš kitos pusės, mokyti tolerancijos reikia nuo mokyklos, ne mažiau svarbūs ir viešųjų asmenų korektiški pasisakymai.

Dešimtmečio kelias: rusų romansai, miesto šventės, Kaziuko mugės...

Kauno rusų kultūros centrui „Mokslas – Šviesa“ – 10 metų

Sausio 14 d. Kauno valstybinės filharmonijos salę užplūdo minios žmonių. Čia buvo surengtas Kauno rusų kultūros centro „Mokslas – Šviesa“ jubiliejinis koncertas „Dešimtmečio kelias“. Daug sveikinimų, padėkų, linkėjimų bei juos palydinčių aploдимentų patvirtino įsitikinimą, jog šios organizacijos nueitas kelias buvo prasmingas.

Dainius BABILAS

Pratęsė prieškarinio tradicijas

Kuriant Centrą buvo siekiama tęsti dar prieškarinio Kaune veikusios rusų organizacijos veiklą, o tuo pačiu naujai apjungti rusų kultūrai neabejingus miestiečius. Tokios iniciatyvos įgyvendinimo ėmėsi organizacijos pradininkės ir bendramintės, vėliau pamainomis pirmininkėmis dirbusios Tatjana Vilčinskienė ir Galina Kakoškina. Narystės principu suburtos nevyriausybinės organizacijos poreikis buvo didelis, nes daug žmonių kaip mat atsiliepė į kvietimą

Buvusi Centro pirmininkė Tatjana Vilčinskienė (k.) ir dabartinė pirmininkė Galina Kakoškina

ir įsitraukė į kultūrinę veiklą. Centras greitai ne tik surado nišą miesto kultūriniam gyvenime, bet ir savo veiklos mastais išsiskyrė tarp kitų rusų organizacijų, tapo pavyzdžiu kitoms tautinių mažumų bendruomenėms.

Nuo pat organizacijos veiklos pradžios svarbų vaidmenį atliko kultūros centro choras, o vėliau ir

moterų vokalinis ansamblis „Ruskaja piesnia“, vadovaujamas Natalijos Jackevičienės. Be jo nuotaikingų dainų neapsiėjo daugelis pastarųjų metų tradicinių miesto dienos švenčių, Lietuvos tautų festivalių „Kultūrų tiltai“, Rusų kultūros dienų Lietuvoje ir Kaziuko mugių. 2011 m. pavasarį ansamblis koncertavo ir per

Tarptautinę Hanzos šventę. Kolektyvo pasirodymai suteikė daug šiltų emocijų, ne vieną įkvėpė tolimesnei kūrybai ir kultūrinei veiklai.

Sąlygos veiklai yra

Centras reikšmingą veiklos dalį įgyvendino Kauno įvairių tautų kultūrų centro patalpose. Čia surengė nemažai rusų klasikinių romansų koncertų, poezijos vakarų, meno parodų, istorinių sukakčių minėjimų, susitikimų su visuomenės bei kultūros veikėjais ir kt.

Atviri ir nemokami renginiai pritraukė bei sudomino daug žmonių, sukūrė nuolatinių rusų kultūros mylėtojų ir gerbėjų ratą. Čia ir dabar tebevyksta organizacijos narių susitikimai, švenčių minėjimai, choro ir ansamblio repetacijos.

Organizacijos veikla išsiskiria bendruomeniškumu ir žmogišku vertybių stiprinimu bei sklaida. Stebint kelias dešimtis kiekvieną savaitę susirenkančių žmonių nesunku pastebėti, kad jie yra neabejingi vienas kitam, dalinasi savo džiaugsmiais ir nelieka nuošalyje užklupus sunkumams.

Centrai dėmesio netrūksta

Prieš keletą metų organizacijos narės ir poetės Elenos Suodienės iniciatyva buvo sukurtas tinklalapis „Rusų akcentas Kaune“ (www.ruskaunas.lt). Šiandien tai įdomus, nuolat atnaujinamas ir daug skaitytojų turintis interneto laikraštis, kuriame ne tik aprašomi rusų kultūros įvykiai Kauno mieste, bet ir

talpinama straipsnių, eilėraščių, fotografijų, meno kūrinių kopijų ir kt.

Minint organizacijos jubiliejų, susirinkusieji džiaugėsi, kad Centro veikla patraukė kitų įstaigų bei organizacijų dėmesį, sudomino privačius rėmėjus ir apjungė menininkus. Centro veiklą įvertino LR kultūros ministerijos, Kauno miesto savivaldybės, Rusijos Federacijos ambasados Lietuvoje atstovai. Tą dieną žiūrovus žavėjo solisčių Ritos Preikšaitės ir Juditos Leitaitės atliekamos dainos ir rusų romansai.

O sausio 18 d. Kauno įvairių tautų kultūrų centre atidaryta organizacijos dešimtmečiui skirta dailininko Anatolijaus Michailovo-Klošaro tapybos darbų paroda „Rusų pasakų ypatumai“.

Vilniuje prisimintos ir pagerbtos Juodojo sausio Baku aukos

Alfonsas KAIRYS

Žvakelės ir balti balionai

Sausio 20 d. Vilniuje, Rotušės aikštėje, gausiai susirinko vilniečiai, mūsų šalyje gyvenantys azerbaidžaniečiai, sostinės aukštosiuose mokyklose studijuojantis jaunimas iš Azerbaidžano pagerbti žuvusių už šios Pietų Kaukazo šalies laisvę atminimą. Per kelias minutes ant aikštės grindinio sumirgėjo daugiau nei 130 žvakelių, plėvesavo Lietuvos ir Azerbaidžano vėliavos.

Minėjime kalbėję Azerbaidžano ambasados Lietuvoje pirmasis sekretorius Atash Girkhijev, Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos „Talyš“* pirmininkas Kamal Zulfijev susirinkusiems priminė tragiškus daugiau kaip dvidešimties metų senumo įvykius tolimame Baku. Tylos minute buvo pagerbtas žuvusiųjų atminimas. Į žiemos vakarinio Vilniaus padangę

pakilo 134 balti balionai – vilties ir tikėjimo, kad tokie tragiški įvykiai nepasikartos, simboliai.

Renginį organizavo Jaunimo organizacijos „Darbas“ Vilniaus skyrius kartu su Lietuvos azerbaidžaniečių bendrija „Talyš“.

Kaltieji turi atsakyti

1990-ųjų sausio 19-osios vėlyvą vakarą beveik dviejų milijonų gyventojų turintį miestą sudrebino galingas sprogdimas – buvo sprogdinta televizijos stotis. Pirmosios sausio 20-osios valandos paženklintos mirties ženklų. Nueinančios nuo istorinės arenos imperijos kariauna šaudė, traiskė tankų vikšrais beginklius žmones. Toks vaizdas tęsėsi beveik tris paras.

1994 m. Azerbaidžano Mili medžlisas (parlamentas – aut. past.) priėmė teisinį ir politinį Baku žudynių įvertinimą, siekdamas, kad kaltieji atsakytų už savo veiksmus.

1998 m. kiekvienam žuvusiajam

buvo suteiktas „Sausio 20-osios kančinio“ vardas.

1999 m. laikraštis „The Nation“ paskelbė, kad „Juodojo sausio įvykių metu nužudyta 170 civilių, tarp jų yra rusų, žydų, totorių, lezginų. Nužudytos 6 moterys, 9 vaikai. 370 sužeistų, 321 – dingęs be žinios. Apšaudyti ne tik greitosios pagalbos automobiliai. Taikiniai buvo tapę ir vaikų ligoninė, globos įstaigos“.

**Talyšai yra etninė grupė, gyvenanti Azerbaidžano pietryčiuose ir Irano šiaurėje. Kalba talyšų kalba. Azerbaidžane talyšai beveik susiliejo su azerbaidžaniečiais.*

Kėdainiuose gyvuoja lenkų kultūra

Nedidelė, bet aktyvi Kėdainių lenkų bendruomenė puoselėja savo tradicijas, moko jaunimą lenkų kalbos, supažindina vietas visuomenę su lenkų kultūra ir menu.

Jonas RUMŠA

„Issos“ maršrutai

Kėdainių lenkų draugija, įsikūrusi 2000 m., gyvuoja jau antrą dešimtmetį. Tačiau dar anksčiau, 1998 m., šiame mieste įsikūrė lenkų dainos ansamblis „Issa“ („Jiesia“). „Tai vienintelis lenkų ansamblis Žemaitijoje“, - nebe pasididžiavimo sakė Kėdainių lenkų draugijos pirmininkė Irena Duchovska.

O jau po kelerių metų, 2003 m., pirmą kartą Kėdainiuose buvo surengtas Lenkų kultūros festivalis „Znad Issy“ („Prie Jiesios“), kuriame dalyvavo penkiolika ansamblių.

„Pernai vyko devintoji tokia lenkų kultūros šventė. Išsiplėtė jos geografinės ribos. Kėdainių ir Kauno miestuose bei rajonuose buvo surengtos Lenkų kultūros dienos. Ne tik šiuose miestuose, bet ir mažuose miesteliuose vyko koncertai, paroda apie poeto Adomo Mickevičiaus gyvenimą ir kūrybą Daugiakultūriame centre, literatų susitikimai, buvo aukojamos šv. Mišios lenkų kalba. Į

Irena Duchovska

festivalį atvyko aštuoniolika meno kolektyvų ne tik iš įvairių Lietuvos vietų, bet ir iš Lenkijos, Latvijos, Čekijos“, - pasakojo Irena.

Draugija ne tik priima svečius. „Issos“ ansamblis dalyvavo lenkų kultūros festivaliuose Vilniuje, Nemėnčinėje, Zarasuose, Druskininkuose, Visagine.

Ansamblio maršrutai nusitęsė ir į užsienio šalis. Jis buvo pakviestas dalyvauti Varšuvos chorų, Karpatų folkloro festivaliuose ir kt.

Pagerbė Č. Milošo atminimą

Pernai Kėdainių lenkų draugija savo garbės reikalu laikė deramai paminėti Česlovo Milošo 100-ąsias gimimo metines.

Č. Milošas, poetas, romanistas, Nobelio premijos laureatas, Kėdainių krašto garbės pilietis, gimė Šeteniuose, Kėdainių apskrityje. Lietuvoje ir Lenkijoje 2011-ieji buvo paskelbti Č. Milošo metais.

„Rašėme projektus, renginių scenarijus, derinome su valdžia, nuomavome sales, kvietėme svečius, rūpinomės jų priėmimu, rengėme susitikimus“, - vardijo darbų virtinę Irena.

Buvo surengti du literatų susitikimai – konferencijos, kurių pagrindinė tema „Č. Milošo 100-metis“. Vienas įvyko Šeteniuose, o kitas surengtas Vandžiogaloje. Pastarajame apie poetą pasakojo jo draugas, bičiulis ir bendražygis profesorius Algirdas Avižienis, istorikas Rūstis Kamuntavičius. Didelis poeto portretas su užrašu „Česlovas Milošas (1911 – 2011)“ žvelgė į sausakimšą salę.

Dainuoja Lenkų dainos ansamblio „Issa“ dalyvės

Draugijos nuotraukos.

Vandžialogoje dalyvavo literatų, dainininkų, meno kolektyvų, pučiamųjų orkestrų, chorų, vokaliųjų ansamblių, svečių iš Lenkijos, Latvijos, Čekijos, Baltarusijos.

Lenkų kalbos mokykla – bute

Nėra reikalo įrodinėti, koks svarbus tautinei tapatybei puoselėti vaidmuo tenka gimtajai kalbai. Tačiau sąlygos jos mokytis yra vienokios, pavyzdžiui, sostinėje ir visai kitokios – periferijoje. Išėitį, pasirodo, galima rasti ir čia.

„Kėdainių rajone lenkų kalbos pradėjau mokytis 1977 m. savo tris

vaikus, vėliau kaimynų atžalas ir t. t. Vyriausias sūnus šiandien yra bankininkystės magistras, studijas baigė Poznanėje“, - savo patirtimi dalijosi I. Duchovska.

Vienu metu lenkų kalbos pamokos vyko Akademijos gimnazijoje. „Dabar vėl užsiėmimus rengiu namuose ketvirtadieniais po dvi valandas. Mokosi devyni mokiniai. Dirbu be atlyginimo“, - sakė Irena.

Valdžios dėmesio trūksta

Kėdainių lenkų draugija vienija apie šimtą žmonių. Kokie jos santykiai su savivaldybe? Ar ji sulaukia pa-

ramos, labai reikalingos visuomeninei organizacijai?

„Vietos valdžia leidžia mums organizuoti eisenas, koncertus, karštais padeda derinti salių naudojimą, kažkada leido choro repeticijas rengti savivaldybės patalpose, porą kartų tarpininkavo dėl projektų teikimo Kauno apskrities administracijai“, - prisiminė I. Duchovska.

Tačiau, pasak draugijos pirmininkės, Kėdainių rajono savivaldybė patalpų jai nesuteikė, jokių lėšų niekada neskyrė.

Draugijai buvo neigiamai atsakyta, kai ji kreipėsi į Kauno arkivyskupijos Kėdainių dekanatą dėl Mišių bažnyčioje sekmadieniais lenkų kalba.

„Dačijos“ atstovai lankėsi Europos Parlamente

Grupė Lietuvos moldavų bendrijos „Dačija“ atstovų, Europos Parlamento narės Laimos Andrikiienės kvietimu, 2011 m. gruodžio 18-20 d. lankėsi Europos Parlamente. Šios išvykos įspūdžiais dalijasi „Dačijos“ pirmininkė Lučija Bartkienė.

Daug padarė dėl Moldovos

Pavadinčiau šį vizitą elegantišku ir poetišku. Briuselis mus pasitiko sniegu – už lango lėtai, gražiai snigo. Kažkas prisiminė Antano Miškinio eilėraštį „Šiandien taip elegantiškai sninga“. Vakare, kai susitikome su ponija Laima, apie tai ir pasakėme, o paskutinę kelionės dieną ji atspausdino tą eilėraštį ir mums padovanojo. Štai tokia poetiška įžanga.

Šio vizito priešistorė gana ilga. L. Andrikiene labai artima Moldovos Respublikai, nes nuo pat pradžių dalyvavo ne tik Lietuvos, bet ir Moldovos atgimime. Užpernai, 2010 m., bendrijos „Dačija“ nariai buvo susirinkę paminėti 20-mečio, kai Moldovos Respublika pirmoji pripažino Lietuvos nepriklausomybę. Tada sužinojome, kad L. Andrikiene, kaip Sąjūdžio atstovė, dalyvavo istoriniame posėdyje Kišiniove, kai buvo pasirašytas mums visiems nepaprastai svarbus dokumentas.

Nemažai pamatėme ir sužinojome

Kelionė buvo ir graži, ir naudinga. Lankantis Parlamentariume mus nuste-

bino dizainas ir moderni technologija, leidusi mums pasijusti Europos Parlamento debatų epicentre, susipažinti su jo struktūra, iš vidaus pamatyti, kaip vyksta darbas.

Kitą dieną lankėmės Lietuvos atstovybėje prie ES, kalbėjomės su ambasadoriumi Raimundu Karobliu. Daug įdomaus išgirdome ir apie pačią atstovybę, ES institucijas. Atstovas spaudai Vykintas Pugačiauskas mums pasakojo, kaip Lietuva ruošiasi pirmininkauti ES. Šie pokalbiai buvo labai naudingi.

Kitą dieną Europos liaudies partijos (ELP) frakcijos spaudos tarnybos patarėja Giedrė Uzdilaitė pasakojo apie šios partijos grupės istoriją ir veiklą Europos Parlamente.

Sudomino mūsų pasakojimas

L. Andrikienei ir jos padėjėjai Ieva Stanilytei esame dėkingi už galimybę susitikti su EP nariu, ELP grupės vicepirmininku Marianu Jean'u Marinescu iš Rumunijos. Mums buvo labai svarbu išgirsti apie Rumunijos požiūrį į Moldovos respubliką, jos žingsnius dėl ES narystės. Žinoma,

kalbėjome ir apie Padniestrės respublikos problemą.

Kai Marinescu papasakojome apie mūsų veiklą, jis buvo nustebęs, kad moldavai, kurių Lietuvoje gal ne taip daug, susibūrė prieš 20 metų, kad mes taip pat dalyvavome Lietuvos atgimime. Jis sakė žinąs, jog rumunų ir moldavų yra daugelyje pasaulio šalių, bet kad jų esama ir Lietuvoje, nebuvo girdėjęs. Į Lietuvą parsivežėme jo padovanotų rumunų kalėdinių giesmių, kurios neseniai buvo įrašytos, naudojantis ES parama. Mums tai labai didelė dovana, kuria galėsime pasidalyti su visais mūsų bendrijos nariais.

Priėmė EP pirmininko atstovas

Apie Moldovą kalbėjomės ir su Arnoldu Pranskevičiumi, EP pirmininko Jerzy Buzeko patarėju. Jis daug kalbėjo apie vizitus į Moldovą, apie Padniestrę, politinio aljanso veiklą Moldovoje. Tai klausimai, kurie mums labai rūpi. Mes buvome supažindinti su tokia informacija, kurios anksčiau pasigedavome, o gal nesugebėdavome jos rasti. Dabar kur kas geriau suprantame, koks sudėtingas darbas vyksta Europos Parlamente. Dėl L. Andrikienės veiklos Moldova labai palaikoma ES struktūroje. Manau, mes dar sulauksime, kada Moldova taps ES nare.

Kaip Velykas švenčia kitos tautos?

Velykos – gamtos atbudimo, pavasario džiaugsmo ir linksmybių šventė. Kiekviena tauta turi jos šventimo tradicijų ir papročių. Kaip Velykas švenčia tautos, kurių atstovai gyvena mūsų šalyje? Apie tai pasakoja vengrų, graikų ir estų bendrijų pirmininkės.

Jonas RUMŠA

Nuo Verbų sekmadienio iki Baltojo sekmadienio

Kaip pasakojo Lietuvos Stepono Batoro vengrų kultūros draugijos pirmininkė Marija Rubaževičienė, pagal vengrų liaudies tradicijas Velykos tęsiasi nuo Verbų sekmadienio (Virágvasárnap- liet. Gėlių sekmadienio) iki Atvelykio (Fehérvasárnap- liet. Baltojo sekmadienio).

Gavėnios laikotarpis yra rimties, pasiruošimo Velykoms metas. Paprastai per gavėnią draudžiama kelti vestuves, dalyvauti triukšminguose pobūviuose, linksmintis poromis. Merginos ir jaunos moterys rengdavosi tamsesnės spalvos, paprastais drabužiais.

„Nepaisant draudimo, jaunimas surasdavo progą kuklesnėms pramogoms. Atskiruose Vengrijos regionuose buvo paplitę įvairūs gavėnios sekmadienio žaidimai atskirai merginoms ar atskirai vaikinams. Pavyzdžiui, merginos žaisdavo skuduriniais arba iš karvės šerių ar kailio pagamintais kamuoliukais arba šokdavo paprastus šokių – žingsniavimus ratu – „ėjimas žiedu“ – garsiai deklamuodamos ritmiškas eiles arba dainuodamos monotoniškas daugelio posmelių daineles“, - sakė M. Rubaževičienė.

Velykų rytą vengrai, kurie daugiau-

sia yra katalikai, skubėdavo į bažnyčią. „Balta skara ar rankšluosčiu išklotame gražiame pintame krepšyje velykinis maistas, turintis simbolinę reikšmę, nešamas pašventinti į bažnyčią. Krepšyje turėjo būti rūkytas kumpis, virti kiaušiniai, pyragas ir krienai, kai kur – nedidelis buteliukas vyno. Iš bažnyčios šeimininkės skubėdavo namo, nes tikėjo, kad kuri greitai sugrįš, bus greita ir kituose darbuose, o kas atsiliks – dar tais metais numirs. Grįžusi iš bažnyčios šeima valgydavo kartu ir visi gaudavo po gabaliuką pašventinto maisto: valgydavo kiaušinius ir kumpį su baltu pyragu ir krienais“, - apie savo tautos velykines tradicijas mintimis dalijosi Marija.

Kokia šventė be linksmybių

Vengrijoje vienas būdingiausių ir labai mėgstamų Velykų papročių yra merginų apšlakstymas ar laistymas.

„Laistymo ar šlakstymo paprotys yra senovės simbolinį apvaisinimą, ritualinį apvalymą imituojuantis vaisingumo ir išsivalymo burtas, kartu šlakstymas vandeniū primena ir krikšto apeigos ženklą. Tokį paprotį praktikuoja jaunimas ir vidutinio amžiaus vyrai. Senovėje jaunuoliai būriais eidavo per kaimus ir nepaisant merginų priešinimosi, stengdavosi jas nutempti prie šulinio ir apipilti kibiru vandens arba net išmaudyti upeliūkštyje. Vėliau šis paprotys įgavo švelnesnę formą ir

mūsų laikais jau laistoma tik kvepalais iš buteliuko“, - aiškino šio papročio subtilybes Marija.

Pagal tradiciją, merginos, atsidėkamos turi vaišinti vaikus skanumynais, pyragėliais, vynu ir būtinai dovanoti raudoną margutį. Tačiau ne visus kiaušinius margindavo, o paprastai tokį dovanodavo tik savo mylimajam.

Velykų metu Vengrijoje, kaip ir kituose kraštuose, tarp jų ir Lietuvoje, populiariu ridenti margučius – kiaušinius. „Vengrijoje vienas iš įdomesnių variantų – kai sustojama ratu. Visi turi po margutį, o viduryje rato guli nedažytas virtas kiaušinis. Margučiais – juos ridenant – reikia pataikyti ir „išjudinti“ rato viduryje gulintį baltą kiaušinį. Margučių pernešimas šaukštu – visi gauna po šaukštą ir jame po kiaušinį. Juos reikia nunešti iki nurodytos vietos – nepametant. Kas greičiau prieina prie tikslo, tas ir laimi“, - apie žaidimus su margučiais pasakojo M. Rubaževičienė.

Tačiau šlakstymo ir margučių marginimo papročiai mieste pamažu pradeda nykti, ir tą dieną daugelis šeimų praleidžia iškylaudami gamtoje ar lankydamiesi pas gimines.

Šventė prasideda vidurnaktį

Graikija – stačiatikių šalis, daugiau kaip 95 proc. jos gyventojų sudaro stačiatikiškai krikščionys. Pasak Lietuvos graikų draugijos „Patrida“ pirmininkės Agėlinos Eminovos, Velykos čia yra svarbiausia šventė, todėl ji švenčiama visuotiniai ir iškilmingai.

Vengrai aplieja merginas vandeniū

Linksminasi graikai

Estai mėgsta suptis

„Iki Velykų trunka septynių savaitių pasninkas. Šis laikas skiriamas ne tik susilaikymui nuo gyvulinės kilmės maisto, bet ir maldoms bei dvasiniam susikaupimui. Paskutinė iki Velykų likusi savaitė vadinasi *Megali Evzomazza* (Didžioji savaitė). Jos metu bažnyčiose kiekvieną dieną laikomos Mišios, kuriose paprastai apsilanko visi stačiatikiai. Didysis penktadienis – Kristaus mirties diena, gedulo diena. Šią dieną gyvenimas Graikijoje apmiršta, nedirba įstaigos ir įmonės, iki pusės stiebo nuleidžiamos valstybinės vėliavos. Didele nuodėme laikoma Didįjį penktadienį dirbti su plaktuku ir kalti vėnis – menant prikaltą priekryžiaus Išganytoją“, - apie graikų ruošimąsi didžiąjai šventei kalbėjo Agėlina.

Kaip teigė „Patridos“ vadovė, po Didžiojo šeštadienio vakare bažnyčiose laikomos iškilmingos Mišios, kurių metu nuo vienintelės degančios žvakės visi uždega savo žvakes ir išnešioja jas po bažnyčią. Vidurnaktį, kai šventikas garsiai paskelbia „*Christos Anesti!*“ („Kristus prisikėlė!“), tikintieji jam atsako „*Alitos Anesti!*“ („Tikrai prisikėlė!“). Prasideda Velykų šventė, visi šlovina Kristaus Prisikėlimą.

„Bažnytinės procesijos metu visi eina ne aplink maldos namus, kaip rusiškose bažnyčiose, o su giesmėmis ir degančiomis žvakėmis eina miesto gatvėmis ir pasuka į centrinę aikštę. Vidurnaktį čia prasideda visuotinis šventimas, skamba varpai, padangė nušviečia fejerverkai. Sekmadienio rytą tikintieji vėl eina į bažnyčią, o vėliau sėda prie šventinio stalo“, - sakė A. Eminova.

Neapsiriboja užstalėmis

Graikų šeiminiškės Velykoms ruošiasi ne vieną dieną. Didžiąją savaitę jos ypač kruopščiai tvarko ir puošia savo namus. „Didįjį antradienį kepa tradicines saldžias figūrines bandeles – *koulourakia's*, Didįjį ketvirtadienį dažo kiaušinius (dažniausiai raudona spalva). Velykų simboliu taip pat laikomas *tsourekī* – savotiškas velykinis pyragas.

Velykų rytą graikai valgo avių subproduktų sriubą – *magiritsa*. Šventinio stalo neaplenkia ir ant iešmo keptas ėriukas“, - apie Velykų kulinarius ypatumus pasakojo Agėlina.

Per Velykas graikai vaikšto vieni pas kitus į svečius, sveikina savo artimuosius ir krikštastūnius bei krikštaduktes, dovanoja jiems nedideles dovanėles. Dažnai rengia išskylas gamtoje. „Graikijoje šventės niekada neapsiriboja užstalėmis. Žmonės linksminasi, dainuoja, šoka, visur jaučiamas pagyvėjimas“, - sakė Agėlina.

Pasak jos, kai kuriuose Graikijos rajonuose Velykų šventimo tradicijos nuspalvintos savotiška egzotika. Pavyzdžiui, Korfu (Kerkyra) saloje Didįjį šeštadienį po rytinių pamaldų gyventojai pagal senas tradicijas pradeda mėtyti pro langus molinius indus su vandeniu. Manoma, kad juose per metus susikaupė visas į namus patekęs blogis ir dabar kartu su išmetamu indu atsikratoma susikaupusio blogio.

„Lietuvos graikai Velykas švenčia taip pat kaip ir visi graikai. Skirtumas tik tas, kad jie lanko rusų stačiatikių bažnyčią, nes graikų bažnyčios Lietuvoje nėra. Per Velykas mes susirenkame prie šventinio stalo, nukrauto tradiciniais graikų valgiais, prisimename savo istoriją, bendraujame, dainuojame ir šokame. Tai pati šviesiausia ir linkmiausia metų šventė“, - teigė „Patridos“ vadovė.

Šaltinio vanduo padės

O kokie Velykų šventimo papročiai mūsų kaimynų estų, kurių dauguma priklauso evangelikų-liuteronų konfesijai.

„Velykas estai dar vadina mėsos ėmimo diena arba kiaušinių švente. Tai susiję su tuo, kad po ilgo pasninko, kai reikia valgyti morkas, bulves, vėl galima paragauti mėsos. Pavasarį grįžtantys paukščiai atneša žinią, kad artėja kiaušinių šventė, nes po kiek laiko lizde gali rasti kiaušinių“, - sakė Lietuvos estų draugijos pirmininkė Liia Urman.

Labai svarbi yra savaitė prieš Vely-

kas. „Negalima pjauti, skaldyti malkų. Turi viešpatuoti tyla. Didįjį ketvirtadienį tvarkomi namai. Kas nesuspėjo, galima tai dar padaryti ir šeštadienį. Tą dieną reikia dažyti kiaušinius, eiti į pirtį. Velykų sekmadienio rytą reikia nusiprausti šaltinio vandeniu, į kurį įdėta karklo kačiukų ir žalias kiaušinis. Tada būsi sveikas ir viskas bus gerai“, - apie savo tautos papročius pasakojo Liia.

Estai į bažnyčią eina tuščiomis rankomis. Grįžę namo, sėda prie šventinio stalo. Valgo kiaušinių, paschos, kringelio (toks pyragas), kumpio, patiekalų iš varškės. „Labai daug dėmesio skiriama stalo papuošimui. Tai kur kas svarbiau negu maisto kiekis. Reikia pasakyti, kad valgymo kulto Estijoje niekada nebuvo. Svečių irgi nesiekama nustebinti maisto įvairove ar gausa. Kiaušinių krepšiais niekas nedažo. Jeigu nedidelė šeima, tai dešimt kiaušinių užtenka. Nėra tokios tradicijos, kad kiaušinių turi likti“, - teigė L. Urman.

Sūpynės atneša laimę

Nuo senovės Estijoje per didžiausią pavasario šventę labai svarbios buvo sūpynės. Reikėjo būtinai pasisupti. Estai supimąsi siejo su būsimu geru derliumi ir laime namuose.

Liia sakė, kad ją, prieš daugelį metų atvažiavus į Lietuvą, nustebino kiaušinių ridenimas per Velykas. „Nesu mačiusi ar girdėjusi, kad Estijoje per Velykas ridentų kiaušinius. Kiaušiniai yra maistas. Jo niekada nebuvo per daug. Jis turi būti garbinamas. Argi galima žaisti maistu? Man asmeniškai ir dabar tai nepriimtina“, - sakė L. Urman.

Tiesa, vardan teisybės reikia pasakyti, kad ir estai truputį pažaidžia dažytais kiaušiniais. Pavyzdžiui, vienas šeimos narys paslepia kiaušini, o kiti jį turi surasti.

Per Velykas priimta eiti į svečius arba juos sutikti. Kaipgi Estijoje? „Velykos Estijoje – daugiau šeimos šventė. Nepasakyčiau, kad būtų labai vaikščiojama į svečius“, - estų tradicijas apibūdino Liia.

Lietuvos karaimų bendruomenė neteko savo dvasininko

2011 m. gruodžio 24 d. mirė aukščiausias Lietuvos karaimų dvasininkas hachanas ir pasaulietinis vadovas Markas Lavrinovičius. Iki 73-iojo gimtadienio jam buvo likusios dvi dienos.

M. Lavrinovičius gimė 1938 m. gruodžio 26 d. Trakuose. 1961 m. įstojo į Kauno politechnikos instituto (dabar – Kauno technologijos universitetas) Elektrotechnikos fakultetą. Baigęs studijas, dirbo viename Lietuvos Mokslų Akademijos institutų. Dirbdamas įstojo į aspirantūrą, kurią baigė 1969 m. įgydamas skaičiavimo mašinų technikos mokslo laipsnį. Daugiau kaip 20 metų M. Lavrinovičius dirbo mikroelektronikos srityje.

Nuo 1988 m. M. Lavrinovičius atsidėjo karaimų kalbos paveldo studijoms ir parengė keletą svarbių darbų. Jis vadovavo karaimų atkėlimo į Lietuvą 600 metų jubiliejaus paminėjimo (1997 m.) ir tarptautinio karaimų suvažiavimo (1989 m.) organizaciniams komitetams.

Paskatintas garsių karaimų bendruomenės autoritetų – buvusio Krokuvos universiteto docento Zygmunto Abrahamovičiaus (1923 – 1990) ir Varšuvos universiteto docento Aleksandro Dubinskio (g. 1924 m.), sukūrė specialią kompiuterinę programą karaimų kalbai.

2009 m. liepą M. Lavrinovičius tapo aukščiausiu Lietuvos karaimų dvasininku, pakeitęs po sunkios ligos mirusį hachaną Josifą Firkovičių.

Aukščiausi valstybės pareigūnai pareiškė užuojautą Lietuvos karaimų bendruomenei ir artimiesiems dėl dvasinio ir pasaulietinio bendruomenės vadovo hachano M. Lavrinovičiaus mirties.

„Trakuose gimęs M. Lavrino-

vičius buvo universalus asmenybė – dvasinis lyderis, mokslo žmogus ir aktyvus visuomenės veikėjas. Už nuopelnus šaliai jis buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordino 2-ojo laipsnio medaliu. Nuoširdžiai užjaučiu šalies karaimų bendruomenę ir artimuosius, kuriems Marko Lavrinovičiaus netektis itin skauda. Mūsų šalis neteko tikro karaimų patrioto, šviesaus ir energingo piliečio“, - rašoma Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės užuojautoje.

Seimo Pirmininkė Irena Degutienė savo ir viso Seimo vardu pareiškė užuojautą dėl M. Lavrinovičiaus mirties.

„Šiandien niekas neabejoja, kad šviesaus atminimo Markas Lavrinovičius daug dirbo savajai tautai – tiek sprenddamas kasdienes problemas, tiek organizuodamas tokius iškilmingus renginius, kaip tarptautinis karaimų suvažiavimas ar karaimų atkėlimo į Lietuvą 600-ųjų metinių minėjimas. Tačiau tai buvo veikla labai svarbi ir labai vertinga Lietuvai, visų mūsų kultūrai, visų mūsų viešajam gyvenimui. Ir kai kalbame apie toleranciją, apie įvairių tautų ir skirtingų kultūrų pagarbų gyvavimą kartu, kai lietuvių ir karaimų bendrystę keliamo kaip išraiškingą tokio gyvenimo pavyzdį, turime pri-

pažinti: tai vyksta tokių asmenybių, kaip Markas Lavrinovičius, dėka. Nuoširdi tautiečių ir visų Lietuvos žmonių pagarba bei dėkingumas tęlydi Marko Lavrinovičiaus gyvenimą ir vardą“, - rašoma I. Degutienės užuojautoje velionio artimiesiems, giminėms, bičiuliams, kolegoms ir visai Lietuvos karaimų šeimai.

Ministras Pirmininkas Andrius Kubilius, atsiliepdamas į Lietuvos karaimų dvasininko hachano ir pasaulietinio vadovo M. Lavrinovičiaus mirtį, pažymėjo, kad karaimų bendruomenė yra unikali tarp Lietuvos tautinių ir religinių bendruomenių. „Ji išsiskiria savo susiklausymu, kūrybine energija ir ištikimybe Lietuvai. Šios bendruomenės netektis yra ir visos Lietuvos netektis“, - teigė A. Kubilius.

M. Lavrinovičius palaidotas Trakų karaimų kapinėse.

Nuotrauka iš Dianos Lavrinovič šeimos archyvo.

Pagerbtas žurnalistės ir poetės T. Dubovec atminimas

Gruodžio 29 d. Tautinių bendrijų namuose surengtas pirmasis baltarusių dokumentinio kino seansas. Jis pradėtas televizijos žurnalistės, poetės ir vertėjos Tatjanos Dubovec (Tatjana Sapač) filmu apie Rytų Lietuvos gyventojus – vadinamuosius tuteišius. Juosta įtikinamai, realistiškai piešia šio krašto žmonių buitį, rūpesčius ir kasdienes darbus, parodo tapatybės identifikavimo problemas („mes baltarusiai, bet rašomės lenkais“). T. Dubovec šį filmą kūrė „Belsat“ televizijos kanalo užsakymu.

T. Dubovec dvidešimt metų buvo Lietuvos televizijos laidos baltarusių kalba „Vilniaus sąsiuvinis“ vedėja ir autorė.

Be darbo televizijoje, T. Dubovec vertė iš lietuvių ir lenkų kalbų į baltarusių kalbą, bendradarbiavo keliose radijo stotyse.

T. Dubovec buvo išleidusi du poezijos rinkinius.

Žurnalistė tragiškai žuvo autokatastrofoje 2010 m. gruodžio 27 d.

TBN inf.

S U M M A R Y

D. Grybauskaitė Met with OSCE High Commissioner. On 28 February, the President of the Republic of Lithuania Dalia Grybauskaitė met with OSCE High Commissioner on National Minorities Knut Vollebaek, who was visiting Lithuania. During the meeting, they discussed situation of national minorities in Lithuania, experience of other countries, and role of the OSCE in promoting processes of public integration. For consideration of issues related to national minorities, Lithuania has established the Coordinating Commission for Ethnic Minorities and the permanent expert workgroup of the Ministry of Education and Science.

More Funds for National Minorities Cultural Projects and Ethnic Centres This Year. Public institutions responsible for culture and education of national minorities (ethnic centres), just as cultural projects of

national minorities will receive one million litas form the government this year. The amount is larger than in 2010, when projects of national communities and ethnic centres received 629 thousands litas. Commission established under order of the Minister of Culture Arūnas Gelūnas (chaired by Vice-Minister of Culture Stanislav Vidtmann) recommended and the Minister of Culture allocated funds from the state budget of the Republic of Lithuania (270 thousands litas in total) for cultural projects promoting development of national minorities' culture.

J. Rumša. Centre for Ethnic Cultures Opened in Klaipėda. On 5 March, a Centre for Ethnic Cultures was solemnly opened in Klaipėda. From now on, Klaipėda, which is the third largest city according to number of inhabitants and the second largest according to national diversity (among larger cities), will provide a single venue for national communities to develop their culture and traditions and to organise various events.

J. Rumša. Public Jewish Library Opened in Vilnius. On 16 December 2011, Public Jewish Library was opened in Vilnius, to operate as a structural division of Vilnius County Adomas Mickevičius Public Library. The library was initiated by US book collector Wyman Brent, who donated over five thousands of valuable books to Lithuania. The library will accumulate a fund of Jewish culture, history, science and art literature and documents. Special attention will be paid to modern Jewish literature.

J. Rumša. Traditions and Habits. How Do Other Nations Celebrate Easter? Easter is a festival of awakening nature, the joys and delights of spring. Every nation has different traditions and habits for it. How do nations represented in our country celebrate Easter? Here are the reports from presidents of Hungarian, Greek and Estonian communities.

Kas yra tautinės mažumos įvairiose Europos šalyse?

Lietuvoje rengiamas naujas Tautinių mažumų įstatymas. Viename iš jo preambulės punktų bus apibrėžta tautinių mažumų sąvoka. Ką laikyti tautinėmis mažumomis? Šis klausimas yra nuolatinį diskusijų tema įvairiuose forumuose. Įdomu, kaip kitų Europos šalių teisės aktuose pateikiamas tautinių mažumų apibrėžimas.

Austrijoje tautines mažumas sudaro gyvenančios kai kuriose Federacijos teritorijos dalyse ir kilusios iš šių vietų grupės Austrijos piliečių, kurių gimtoji kalba nėra vokiečių kalba ir kurie sudaro atskirą tautybę. Joms priskiriami slovėnai ir kroatai, gyvenantys tradicinėse teritorijose, o taip pat vengrai, čekai, slovakai, romai ir sinti. Tokią tvarką nustatė 1976 m. Austrijos Respublikos federacinis įstatymas „Dėl tautinių mažumų teisinės padėties“.

Baltarusijos 1992 m. įstatymas „Dėl tautinių mažumų Baltarusijos Respublikoje“ nustato, kad „tautinėms mažumoms priklauso asmenys, nuolat gyvenantys Baltarusijos Respublikos teritorijoje ir esantys Baltarusijos Respublikos piliečiai, kurie nuo daugumos respublikos gyventojų skiriasi savo kilme, kalba, kultūra arba tradicijomis“.

Belgijoje mažuma pripažįstama neskaitlinga vokiškai kalbančių gyventojų grupė, neturinti teritorinės autonomijos, bet jai suteikta teisė spręsti kultūros ir švietimo problemas.

Čekijoje, kaip pažymima šios šalies 2001 m. įstatyme „Dėl tautinių mažumų asmenų teisių“, tautine mažuma laikoma bendrija Čekijos piliečių, kurie nuo likusių piliečių paprastai skiriasi kita etnine kilme, kalba, kultūra ir tradicijomis, sudaro mažumą ir tuo pačiu metu reiškia norą būti tautine mažuma, kad būtų galima bendrai saugoti ir puoselėti savitumą, kalbą ir kultūrą, o taip pat atstovauti ir ginti savo istoriškai susiklosčiusios bendrijos interesus.

Estijoje tautinės mažumos privalo turėti tamprus ryšius su valstybe, jeigu nori būti tokiomis pripažintos. 1993 m. įstatyme „Dėl tautinės mažu-

mos kultūrinės autonomijos“ rašoma, kad tautinės mažumos yra Estijos piliečiai, kurie gyvena Estijos teritorijoje, turi ilgalaikius, tvirtus ir nuolatinus ryšius su Estija, skiriasi nuo estų savo etnine kilme, kultūros savitumu, religija arba kalba, siekia bendromis pastangomis išsaugoti savo kultūrinės tradicijas, religiją arba kalbą – jų bendros tapatybės pagrindą.

Latvija įstatymu „Dėl Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos“, kuris priimtas 2005 m., tautinėmis mažumomis pripažino Latvijos piliečius, kurie skiriasi nuo latvių savo kultūra, religija ir kalba, kurių ne viena karta tradiciškai gyveno Latvijoje ir mano priklausantys Latvijos valstybei bei visuošoniškai, nori saugoti ir puoselėti savo kultūrą, religiją arba kalbą.

Vengrijoje, be kitų kriterijų, nustatančių tautinės mažumos statusą, yra ir minimalus gyvenimo Vengrijos teritorijoje laikas, būtinas pripažinti tautinę mažumą. Vengrijos Respublikos 1993 m. įstatyme „Dėl tautinių ir etninių mažumų“ rašoma: „Tautine arba etnine mažuma laikomos visos etninės grupės, gyvenančios Vengrijos Respublikos teritorijoje ne mažiau kaip vieną amžių ir sudarančios kiekybinę mažumą tarp valstybės gyventojų, jų nariai turi Vengrijos pilietybę ir skiriasi nuo likusios gyventojų dalies savo kalba, kultūra ir tradicijomis, jaučia savo bendrumą ir gina savo istoriškai susiklosčiusių bendrijų interesus“.

Ukrainoje, skirtingai nuo aukščiau paminėtų šalių, tautinėms mažumoms nekeliami reikalavimai dėl kalbos. Pagal 1992 m. įstatymą „Dėl tautinių mažumų Ukrainoje“ „tautinės mažumos yra gru-

pės Ukrainos piliečių, kurie nėra ukrainiečių tautybės ir kuriuos sieja tautinės tapatybės ir bendrumo jausmai“.

Kitose Europos šalyse tautinės mažumos paprastai išvardijamos arba pripažįstamos tam tikroje teritorijoje.

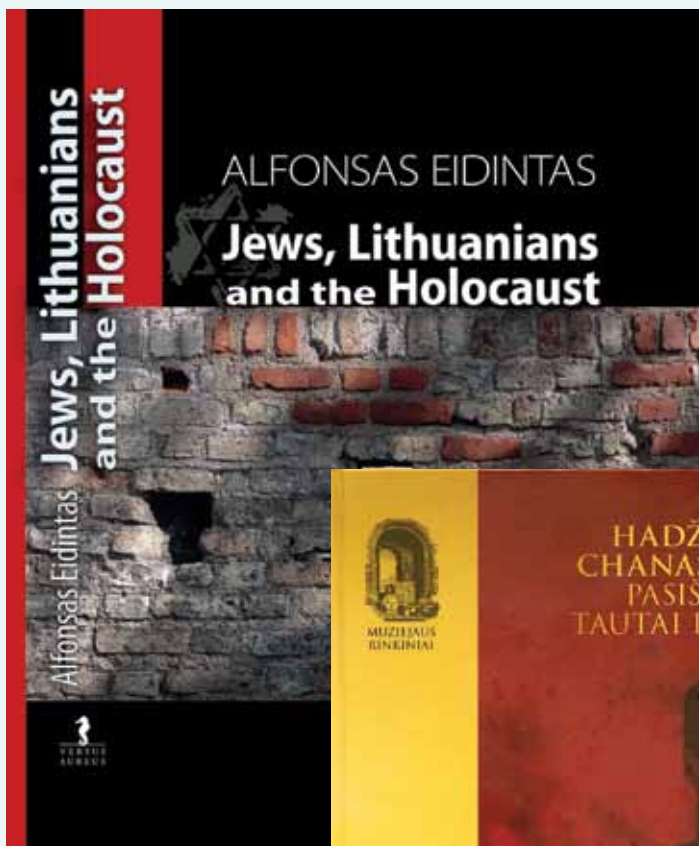
Lenkijoje veikia „sąrašinis“ variantas. Be to, skiriamos tautinės mažumos ir etninės grupės. Pagal 2005 m. įstatymą „Dėl tautinių ir etninių mažumų ir regioninės kalbos“ mažumoms priskiriami: vokiečiai, armėnai, baltarusiai, žydai, lietuviai, slovakai, totoriai, ukrainiečiai, rusai, čekai. Etnines grupes sudaro: rusinai, romai, totoriai, karaimai. Lenkijoje gyvenantys kašubai priskiriami kalbinei mažumai.

Vokietijoje tautinėmis mažumomis pripažįstamas labai ribotas asmenų skaičius kai kuriose teritorijose. Tai danai, Lužicos sorbai, frizai, Vokietijos čigonai (sinti ir romai). Šalies konstitucijoje nėra straipsnio ar įstatymo dėl tautinių mažumų teisių apsaugos. Tačiau Vokietijos žemių, kuriose gyvena mažumos, konstitucijose tokių normų yra. Mažumoms nepriskiriamos vadinamosios naujosios mažumos, kurių atstovai iš įvairių šalių, daugiausia dėl ekonominių priežasčių, apsigyveno Vokietijoje. Jų skaičius siekia penkis milijonus.

Vienintelė ES valstybė, nepasirašiusi Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos, yra **Prancūzija**. Jos pozicija išdėstyta 1997 m. deklaracijoje, kurioje pabrėžiama, kad „Prancūzija – šalis, kurioje nėra mažumų. Todėl konstitucinės nuostatos neleidžia Prancūzijai prisijungti prie tarptautinių konvencijų, pripažįstančių mažumas kaip tokias ir kaip kolektyvinių teisių turėtojas“. Tačiau Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas tvirtina, kad Prancūzijai derėtų peržiūrėti savo poziciją dėl oficialaus etninių, religinių ir kalbinių mažumų pripažinimo.

Parengta pagal užsienio spaudą

Naujos knygos

Jews, Lithuanians and the Holocaust. Alfonsas Eidintas. Translated from Lithuanian by Vijołė Arbas, Edvardas Tuskenis. 2-asis leid. Kaunas. Taurapolis. 2012. 542 p., iliustr., faks., žml. Tiražas 700 egz.

Istoriko, diplomato Alfonso Eidinto studija anglų kalba apie žydų ir lietuvių santykius sudėtingų istorinių išbandymų metu, kultūrinio, ekonominio, buitinio antisemitizmo apraiškas, vertinimo stereotipus, Holokausto pamokas.

Pirmasis leidimas anglų kalba išleistas leidyklos „Versus aureus“ 2003 m.

Hadži Seraja Chanas Šapšalas. Pasišventęs tautai ir mokslui. Trakų istorijos muziejus. Sudarytojai: dr. Halina Kobeckaitė, Virgilijus Poviliūnas, Irena Senulienė, Alvyra Zagreckaitė. Trakų istorijos muziejus. 139 p. Tiražas 1000 egz. p. 9

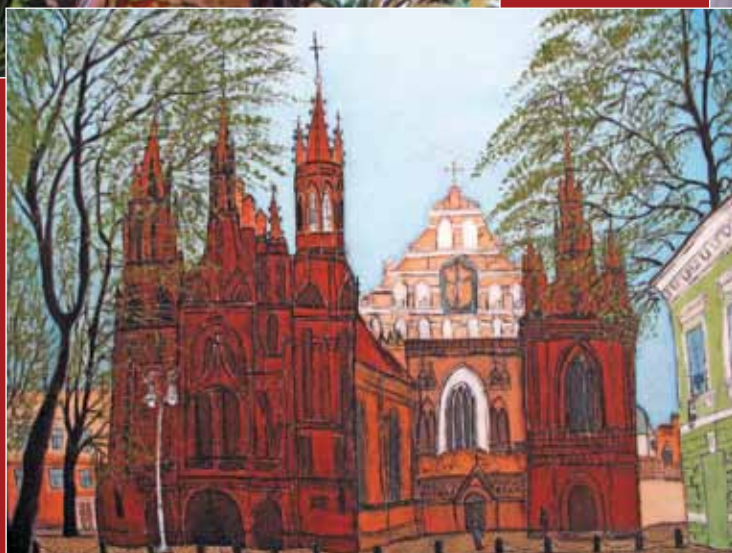

Vilnius vaikų akimis. Вільня вачыма дзяцей. Jaunųjų autorių literatūros ir meno kūrinijų leidinys. Gudu mokyklos draugija. Sudarytoja J. Baziuk. Vilnius. Jusida. 2011. 56 p., iliustr., portr. Tekstas liet., baltar. Tiražas 400 egz. p. 10

„Tautinių bendrijų naujienų“ galerija

Pernai Tautinių bendrijų namų svetainėje veikė dailininkės N. Babelčius batikos darbų paroda. Mėgstami Natalijos siužetai – peizažas, gėlės. Kai kurie N. Babelčius paveiksliai tapo knygu, kalendorių, atviručių viršeliais. Čia pateikiame keletą dailininkės paveikslų reprodukcijų.

ISSN 2029-7394

9772029739001